

РЕШЕНИЕ

№ 768

гр. София, 09.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 13.01.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Ирина Кюртева

**ЧЛЕНОВЕ: Владимир Николов
Красимира Проданова**

при участието на секретаря Елица Делчева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **9883** по описа за **2022** година докладвано от съдия Ирина Кюртева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на глава дванадесета от Административно процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по две касационни жалби:

Първата касационна жалба е предявена от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН) [населено място] към Министерство на правосъдието, чрез юрисконсулт Л. Н., против Решение № 4478 от 01.07.2022 г. на Административен съд София град, първо отделение 69 – и състав, постановено по адм. д. № 14113 по описа на съда за 2019г., в частта, с която ГД "ИН" - С. е осъдена да заплати на Р. С. В. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 10 538 лв., претърпени в периода от 30.12.2014 г. до 08.10.2019 г. за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора С., както и по време на престойта ѝ в Следствен арест в [населено място], ведно със законната лихва от 08.10.2019 г. до окончателното му изплащане, както и в частта с която ГДИН е осъдена да заплати по сметка на Административен съд София град, на основание чл.286, ал.3 ЗИНЗС сторените от бюджета на съда разноски за вещи лица в размер на 4107 лв. В жалбата се твърди, че в осъдителната за ГДИН част, едноличният състав на съда е достигнал до погрешни изводи, не е съобразил действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства, както и обективната истина, които

са от съществено значение за решаване на правния спор. Твърди се, че от събраните по делото писмени и гласни доказателства, както и от присъединените към доказателствата становища от затвора в С., становища от О. С. и приложените към тях материали, опровергават твърденията на ищцата за извършвани незаконосъобразни действия на ГДИН. Посочва се, че не са доказани твърденията на ищцата за пренаселеност в исковия период, както и че не се установява по делото и не се потвърждава от събраните доказателства да е преживяла страдания, породени от условията, при които е изпълнявала наказанието си, обусловени от незаконосъобразни действия или бездействия на служители на ГДИН. Освен това се твърди, че дори ищцата да е преживяла някакви страдания, то по делото е останало недоказано същите да са надхвърляли необходимото за изпълнение на целите на наказанието въздействие върху личността. Излага подробни и мотивирани съждения в тази посока. По отношение на размера на присъденото парично обезщетение се излагат мотиви за прекалена завишеност, като се посочва и прилага съдебна практика в подкрепа. Иска се решението на Административен съд София - град да бъде отменено в осъдителната му част и потвърдено в останалата част. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение за двете съдебни инстанции.

Втората касационна жалба е предявена от Р. С. В. против Решение № 4478 от 01.07.2022 г. на Административен съд София град, първо отделение 69 – и състав, постановено по адм. д. № 14113 по описа на съда за 2019г., в частта отхвърляща претенциите до пълния им размер, претендиран в първоначалната и допълнителната иски молби (за разликата до предявения размер от 200 000 лв.). Поддържаните касационни основания се субсумират в твърдението, че решението на първоинстанционния съд е незаконосъобразно и нецелесъобразно, страдащо от ред пороци, както и постановено в нарушение на правото на справедлив съдебен процес по смисъла на чл.6, т.1 вр. с чл.13 от Европейската конвенция за правата на човека. Излага твърдения за процесуални нарушения на едноличния състав на съда, засягащи адекватна защита по делото, т.к. е отказано отлагане на делото по здравословни причини в проведеното на 15.06.2022г. с.з. Посочени са подробни и многословни съждения с твърдения за недостатъчна обезвреда от размера на присъденото обезщетение за твърдяните претърпени болки и страдания през целия исков период. Посочва, че за периода от 2001г. до 2011г. не ѝ е присъдено никакво обезщетение, въпреки че през същия период е изтърпявала присъдата си при изключително тежки условия в нарушение на чл.3 вр. с чл.13 ЕКПЧ. Претендира доказаност на твърденията за пренаселеност на килиите в ареста и затвора С., както и доказаност на лошите битови условия, изразяващи се в липса на уединеност при извършване на физиологични нужди, общи санитарни възли, течове, липса на достатъчно топла вода и др., недостатъчно снабдяване с елементарни хигиенни и почистващи материали, спално бельо. Претендира доказано влошаване на здравословното ѝ състояние, което е причинно-следствена връзка с неблагоприятните и унижителни условия, в които е била принудена да изтърпява наложеното ѝ наказание, като освен това здравето ѝ е увредено необратимо, довело е до разрушаване на личността им. Излага подробни съждения в тази посока. Иска се решението на едноличния състав на АССГ в посочената част да бъде отменено като се присъди цялото претендирано обезщетение. В подкрепа на касационната жалба е подадена и касационна жалба от служебния защитник на ищцата-адв.К., който излага съображения за неправилност на Решение № 4478 от 01.07.2022 г. на Административен съд София град, първо отделение 69 – и

състав, постановено по адм. д. № 14113 по описа на съда за 2019г., поради нарушения на материалния закон, съществено нарушение на процедурните правила и необоснованост. Излага подробни съждения за нарушение на основни принципи като независимост и безпристрастност на съда. Оспорва размера на присъденото обезщетение. Прилага нови писмени доказателства, станали му известни след последното заседание по първоинстанционното дело. Моли решението да бъде отменено изцяло, а делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на съда.

В съдебно заседание касационният жалбоподател – ГДИН, чрез процесуален представител, поддържа подадената касационна жалба по изложените в нея съображения, моли за отмяна на първоинстанционното решение и постановяване на ново, с което да се отхвърли изцяло исковата претенция на жалбоподателката. В условия на алтернативност моли за намаляване размера на присъденото обезщетение до справедливия му размер. Оспорва двете подадени касационни жалби от жалбоподателката и процесуалния ѝ представител. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар.

Касаторът – Р. С. В., лично и с адв. К. поддържа подадените жалби изцяло. Моли се за отмяна на решението на първата инстанция и постановяване на ново, с което исковата претенция да бъде уважена изцяло. Оспорва касационната жалба на ГДИН. Претендира се присъждане на разноски..

Участвалият по делото прокурор В., представител на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на касационната жалба на ГДИН, като предлага решението на едноличният състав на АССГ да бъде изцяло отменено, а исковата претенция в размер на 200 000 лв. да бъде отхвърлена.

Административен съд София – град, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са подадени в срока по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежни страни, които има право и интерес от обжалването, поради което са процесуално допустими и следва да бъде разгледани по същество.

Разгледана по същество касационните жалби са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Делото е образувано по искова молба на Р. С. В., ЕГН [ЕГН], от [населено място], [община], ул. „9-ти септември“ № 17, със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.3, чрез адв. К. К. от САК – служебен защитник по ЗПП, срещу Министерство на правосъдието (МП) и Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) с искане за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 200 000 лв., претърпени поради възпрепятстван достъп до санитарен възел и течаща вода, поради което за удовлетворяване на физиологичните си нужди била принудена да използва кофа, при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора С., както и по време на престойте ѝ в Следствените арести в [населено място], [населено място] и [населено място], в периода от 25.11.2000 г. до 22.12.2017 г. (по първоначалната искова молба по адм.д.№ 264/2018 г. по описа на АССГ и до 08.10.2019 г. (по присъединеното адм.д.№ 8839/2020 г. по описа на АССГ), ведно със законната лихва от 25.11.2000 г. до окончателното изплащане. С определение №3176/29.04.2020 г., влязло в сила на 07.08.2020 г., производството по делото е прекратено частично за иския период от 25.11.2000 г. до 29.12.2014 г. Изложеното е

определило исков период от 30.12.2014 г. до 08.10.2019 г. Ищцата твърди, че е била задържана под стража на 25.11.2000 г. в следствения арест в [населено място], [улица] и конвоирана до Затвора [населено място] на 11.12.2001 г. Там била с възпрепятстван достъп до санитарен възел и течаща вода, тъй като помещенията били постоянно заключени – вечер от 19:40 часа до 5:30 часа, а също и през деня – по време на престоя на открито, в помещението за хранене или когато оставала в спалното помещение, както и по време на претърсване, обиск, при физическа саморазправа и конфликт между лишените от свобода (л.св.), тъй като била настанена в отряд от закрит тип със строг режим. Твърди, че към датата на депозиране на исковата молба на 09.01.2018 г. все още нямало тоалетна на престоя на открито и в затворническия стол. Поддържа, че от началото на задържането ѝ до м.април 2017 г., когато завършил ремонта на помещенията в Затвора [населено място], извършвала физиологичните си нужди в кофа, тъй като в килиите нямало тоалетна и постоянен достъп до течаща вода. Посочва, че по време на престоеите ѝ в Следствените арести в [населено място], [населено място] и [населено място] е престоявала в пренаселени килии, без тоалетна и течаща вода, където физиологичните нужди също се извършвали в кофи, пред останалите задържани. Това било свързано със срам, дискомфорт, унижение и липса на уважение към личността. С това ищцата счита, че условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ са в нарушение на чл.3 ЗИНЗС, вр. чл.3 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Освен това, ищцата поддържа, че е изпитвала допълнителен дискомфорт от това, че е била с възпрепятстван 24-часов достъп до тоалетна, поради което се е въздържала от ходене до тоалетна и от пиене на вода, за да не използва пълната кофа и да не удовлетворява физиологичните си нужди пред всички. Поради това не е могла да поддържа лична хигиена, отделно тоалетните били без заграждения и врати, а в килиите била принудена да съжителства с пушачи. Вследствие на изложеното страдала от хемороиди II и III степен, синдром на раздразнените черва с редуващи се стомашни разстройства, анемия и хиперполименорея без възможност да поддържа редовна хигиена по време на кръвоизливите. Била с оперирана уретра и имала чести позиви за уриниране, проблеми с щитовидната жлеза, автоимунни заболявания, холецистит и други чести инфекции. Поддържа, че през целия исков период ответниците са бездействали, като не са създали адекватни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и на мярката „задържане по стража“. В резултат на това изпитвала стрес, дискомфорт, срам, неудобство, безсилие, безпокойство, уязвимост и тревожност. Тези негативни преживявания увредили здравето ѝ и довели до разрушаване на личността ѝ. Ищцата поддържа, че в периода 2016 г. - 2017 г. в Затвора [населено място] е била настанена в килия без парно, с мухлясали стени и постоянно течаща от тавана вода (килии 807 и 809), които обитавала с още две жени на площ от 6 кв.м., отново без достъп до тоалетна и течаща вода.

С обжалваното решение едноличният състав АССГ е осъдил Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, [населено място], [улица], да заплати на Р. С. В., ЕГН [ЕГН], от [населено място], [община], ул. „9-ти септември“ № 17, със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.3, чрез адв. К. К. от САК, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 10 538 лв., претърпени в периода от 30.12.2014 г. до 08.10.2019 г. за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора С., както и по време на престоеите ѝ в Следствен арест в [населено място], ведно със законната лихва от

08.10.2019 г. до окончателното му изплащане, както и в отхвърлил иска, предявен от Р. С. В., ЕГН [ЕГН], от [населено място], [община], ул. „9-ти септември“ № 17, срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, за други оплаквания за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС и за разликата до предявения размер от 200 000 лв., отхвърлил е иска на Р. С. В., ЕГН [ЕГН], от [населено място], [община], ул. „9-ти септември“ № 17, срещу Министерство на правосъдието, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 200 000 лв., претърпени в периода от 30.12.2014 г. до 08.10.2019 г. за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора С., както и по време на престойта ѝ в Следствен арест в [населено място], П. и С. З. и е осъдил Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, [населено място], [улица], да заплати по сметка на Административен съд София град, на основание чл.286, ал.3 ЗИНЗС сторените от бюджета на съда разноски за вещи лица в размер на 4107 лв.

Настоящата касационна инстанция изцяло споделя доводите на първоинстанционния съд, поради което не е необходимо да ги преповтаря съгласно чл. 221, ал. 2 от АПК.

В хода на първоинстанционното производство, на базата на представени писмени справки от ответника е установено, че ищцата Р. С. В. е постъпила в Затвора С. на 11.12.2001 г. в качеството ѝ на обвиняем по следствено дело № 429/2000 г. по описа на СтСлС, с взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ съгласно протокол от 27.11.2000 г. по дело №И-214/2000 г. на СГС. С присъда от 13.07.2004 г. по НОХД № 539/2000 г. на СГС на В. е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от 19 години за престъпление по чл.116, ал.1, т.9 НК. На основание чл.59, ал.1 НК е приспаднато времето на предварително задържане на лицето от 25.11.2000 г. Присъдата е влязла в сила на 09.03.2006 г. В обобщение, относно условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ за исковия период от 30.12.2014 г. до 08.10.2019 г. съдът е намерил за доказани следните обстоятелства, относими към нарушението на чл.3 ЕКПЧ, респ. чл.3, ал.1 и ал.2 ЗИНЗС:

I. За периода от 30.12.2014 г. до 31.03.2017 г. престой в спални помещения за времето от 20:00 часа до 05:30 часа, престой на открито (1 час дневно през зимата и час и половина през лятото), престой в затворническия стол по време на закуска, обед и вечеря, както и в различни случаи на заключване на помещенията през деня (обиск, свирене на кльон, конфликти между л.св. и др. под) без достъп до санитарни помещения и постоянно течаща вода.

II. За периода от 30.12.2014 г. до 31.03.2017 г. ползване във всички горепосочени случаи за облекчаване на физиологични нужди индивидуални пластмасови кофи без възможност за уединение.

III. За периода от 30.12.2014 г. до 31.03.2017 г. затруднена възможност за ползване на топла вода в общите санитарни помещения (от 20 минути до 1 час дневно и около 1 час събота и неделя) – освен от показанията на свидетелите на ищцата, това обстоятелство се установява и от констатации на Комитета за предотвратяване на изтезанията (КПИ), цитирани в Доклад на О. по Н. за 2015 г. (наличието на топла вода е само за 20 минути вечер, което кореспондираше с констатациите на Н., че това време е намалено на 10-15 минути, а събота и неделя – до 1 час (л.242). Докато според доклад на О. от 2016 г. администрацията на затвора е изпълнила препоръките по Н. във връзка с недостатъчно подаване на топла вода (30 минути) и недостатъчен сапун и хигиенни материали – предоставени били по два сапуна и времето с топла вода било удвоено. Според доклад на БХК материалните условия в затвора са задоволителни на

фона на общата картина. Най-голям е проблемът с липсата на санитарни възли в килиите, недостатъчният брой душеве, тоалетни и мивки в общите санитарни помещения, както и силно ограниченият достъп до топла вода. Съществуващите санитарни възли на етажите в корпуса на затвора били малко, а топла вода се осигурявала само в определено време и за кратко. Десетки жени имали на разположение 15-20 минути да се изкъпят едновременно, като в някои случаи имало едва 4-5 работещи душа и също толкова мивки. За това време жените трябвало да успеят да изперат дрехите си, тъй като през другото време нямало топла вода.

IV. Пренаселеност и липса на достъп до санитарен възел и течаща вода за периода на ремонта в Затвора С. от 01.08.2016 г. до 01.04.2017 г. при пребиваване в стаи 807 и 809.

V. Липса на отопление и неблагоприятни условия като влага и мухъл в същите стаи за зимния период от 01.10.2016 г. до 01.04.2017 г. и

VI. Ползване на тоалетна в арестно помещение в [населено място], [улица] при преграда от 1.20 м. без възможност за уединение. По отношение липсата на уединение при ползването на тоалетна в арестно помещение в [населено място], [улица] съдът съобразява препоръката на т. 19 От Европейски правила за затворите, според която затворниците трябва да имат безпрепятствен достъп до хигиенични санитарни помещения, съобразени с правото на лично уединение. От друга страна, следва да се съобрази, че в тези арестни помещения е било осигурено известно уединение чрез преграда от 1.20 м.

По отношение на здравословното състояние на ищцата, едноличния състав на съда е заключил липса на съществено отражение върху психиката на ищцата в периода от 29.12.2014 г. до 08.10.2019 г. на съвкупното въздействие на заболяванията ѝ и битовите условията върху изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Освен това, при съвкупната преценка на приетите заключения, медицинската документация и данните в докладите на О. на РБ и на БХК, съдът е направил извод, че МЦ в Затвора С. е модерно оборудван и разполага с медицински специалисти, и е приел за категорично доказано, че в исковия период ищцата е получавала адекватно медицинско лечение на заболяванията ѝ (с изключение на хроничния цистит), като всички установени при нея заболявания не са причинени от условията на изтърпяване на наказанието. Към горепосочените условия на изтърпяване на наказанието, за които съдът е установил нарушение на чл.3 ЕКПЧ и чл.3, ал.1 и ал.2 ЗИНЗС е прието, че следва да се добави изпитван от ищцата дискомфорт поради заболяването ѝ „хроничен цистит“ в периода от 30.12.2014 г. до 01.04.2017 г. поради липса на санитарен възел в жилищните помещения и затруднен/забавен достъп до обща тоалетна. При кумулативното въздействие на условията по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС следвало да се съобрази и липсата на назначено лечение на същото заболяване, документирано през м.април 2015 г., доколкото в документа изрично е отбелязано, че не ѝ е назначено допълнително лечение.

В заключение, съдът е посочил, че за исковия период от 30.12.2014 г. до 08.10.2018 г. при съобразяване на кумулативното въздействие на условията по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, взема в предвид горепосочените 6 броя нарушения на условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от

свобода“, към които следва да се добавят констатираните нарушения във връзка със здравословното състояние на ищцата. От тях се установявало, че основните нарушения са в периода от 30.12.2014 г. до 31.03.2017 г. (2 дни през 2014 г., 365 дни през 2015 г, 366 дни през високосната 2016 г. и 90 дни през 2017 г., общо 823 дни или две години и три месеца), когато ищцата е пребивавала в спални помещения без достъп до санитарни помещения и постоянно течаща вода, поради което е била принудена за облекчаване на физиологичните си нужди да ползва индивидуални пластмасови кофи без възможност за уединение. За същия период е установена затруднена възможност за ползване на топла вода в общите санитарни помещения (от 20 минути до 1 час дневно и около 1 час събота и неделя). Тези условия на изтърпяване на наказанието са причинили на ищцата допълнителен здравословен дискомфорт поради заболяването ѝ „хроничен цистит“ в периода от 30.12.2014 г. до 01.04.2017 г. поради липса на санитарен възел в жилищните помещения и затруднен/забавен достъп до обща тоалетна. Към тези условия следвало да се добави пренаселеност и липса на достъп до санитарен възел и течаща вода за периода на ремонта в Затвора С. от 01.08.2016 г. до 01.04.2017 г. (общо 243 дни), както и липса на отопление и неблагоприятни условия като влага и мухъл в същите стаи през зимния период от 01.10.2016 г. до 01.04.2017 г. и ползване на тоалетна в арестно помещение в [населено място], [улица]при преграда от 1.20 м. без възможност за уединение общо 69 дни. При кумулативното въздействие на условията по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС следвало да се съобрази и липсата на назначено лечение на заболяването „хроничен цистит“, документирано през м.април 2015 г., т.е. за периода от 22.04.2015 г. (когато е направено изследване на стерилна урина без назначено лечение) до 08.10.2019 г.

Съдът е приел за справедлив измерител на обезщетението на неимуществени вреди сумата от 4 евро на ден за периода от 30.12.2014 г. до 31.03.2017 г. (6439 лв.), 1.8 евро на ден поради пренаселеност, липса на отопление, влага и мухъл в помещенията, в периода 01.08.2016 г. до 01.04.2017 г. (856 лв.), 1.8 евро на ден за условията в ареста в [населено място] – 243 лв., или общо сума в размер на 7538 лв. Към този размер на обезщетението за неимуществени вреди следвало да се добави и сума в размер на 3000 лв., определена по справедливост по смисъла на чл.52 ЗЗД, за претърпян допълнителен здравословен дискомфорт поради заболяването ѝ „хроничен цистит“ в периода от 30.12.2014 г. до 01.04.2017 г., както и за липсата на лечение на това заболяване за периода от 22.04.2015 г. до 08.10.2019 г. Общият размер на дължимото обезщетение по чл.3 ЗИНЗС е 10 538 лв. За разликата до предявения размер от 200 000 лв., съдът е отхвърлил иск като неоснователен.

Така постановеното решение е правилно. Съдът е изяснил напълно фактическата обстановка по делото, събрал е относимите за правилното решаване на спора доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, обсъдил ги е в тяхната взаимна връзка и при съобразяване разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС е направил верни правни изводи, които се споделят изцяло от настоящата инстанция при условията на чл. 221, ал. 2 от АПК.

Съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС - нарушения на забраната осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение включително и по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, а именно забрана за поставянето им в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Според чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в случаите по, ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

Правилен е извода на административния съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи частична основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода от ищцата в периодите предмет на исковата молба.

Несъстоятелни са твърденията както в касационната жалба на ГДИН, така и в касационните жалби на ищцата и пълномощника ѝ, че решението е необосновано. Първоинстанционният съд е дал ясен и конкретен отговор кои факти, релевантни за спора приема за установени въз основа на събраните по делото доказателства. В решението е изведен правилният извод за частична доказаност на изложените в исковата молба обстоятелства, които съответно обуславят частично уважаване на исковите претенции, т.е. присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди по приложимия закон, но не в пълните претендирани размери. В този смисъл възраженията на касационния жалбоподател В., че присъденото обезщетение не е достатъчна обезвреда за претърпените от нея болки и страдания, не се споделя от настоящият състав. Несъгласието на страната с изводите на съда не основава твърдяната необоснованост на обжалваното решение. Съдът в изпълнение на изискванията на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС е изискал от специализирания орган по изпълнение на наказанията да предостави информация от значение за правилното установяване на фактите по делото, като съобразно съдържанието ѝ е приел за доказани, съответно за недоказани, твърдените в исковата молба факти.

Първоинстанционният съд след като е направил съвкупна преценка на доказателствата по делото, правилно е приел за основателно и доказано оплакването за недостатъчната площ на помещенията, в които В. е изтърпявала наложеното наказание през процесните искиви периоди, което обосновано е квалифицирано като нарушение на забраната на чл. 3 ЗИНЗС. Правилен е и извода на съда, че останалите оплаквания за лоши битови и хигиенни условия, са недоказани и неоснователни. Приемайки, че кумулативно са налице елементите от правопораждащия фактически състав

за ангажиране отговорността на държавата по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, това че е доказана само една част от оплакванията, техният вид и характер и съобразявайки кумулативното въздействие на неблагоприятните условия върху личността на ищеца, интензивността и продължителността на това въздействие, първоинстанционният съд е стигнал до законосъобразен извод, че предявените от него искове срещу ГДИН са частично основателни и при съблюдаване на изискването на чл. 52 от ЗЗД е определил конкретният размер на следващите му се обезщетения за претърпените неимуществени вреди.

Доводите в касационните жалби, подадени от В. и служебният ѝ защитник, са наведени и пред първоинстанционния съд, който в решението си ги е обсъдил подробно. Както вече бе казано, фактическите констатации и правните изводи формирани от първостепенния съд се споделят напълно от настоящата инстанция, което прави излишно тяхното преповтаряне.

Неоснователни са и твърдения за процесуални нарушения на едноличния състав на съда, засягащи адекватна защита по делото, т.к. е отказано отлагане на делото по здравословни причини в проведеното на 15.06.2022г. с.з. Видно от протокола на проведеното открито съдебно заседание, ищцата се е явила лично, освен това е била представлявана от служебният си защитник-адв. К., участвал активно в разпитите на вещите лица, поради което съдът в настоящият състав не споделя възраженията за нарушени права на В..

По отношение на исковия период от 25.11.2000г. до 29.12.2014г., за който В. твърди в касационната си жалба, че не ѝ е присъдено никакво обезщетение, въпреки че през същия период е изтърпявала присъдата си при изключително тежки условия в нарушение на чл.3 вр. с чл.13 ЕКПЧ, настоящият състав посочва, че едноличният състав е изложил мотиви за недопустимост на основание чл.299, ал.2 от ГПК, и е прекратил производството в посочената част. Определението е оставено в сила с определние № 5940 от 07.08.2020г. по адм. Дело №6790/2020г. по описа на АССГ, VI-ти кас.състав, поради което неоснователни се явяват доводите в касационната жалба и не следва да бъдат обсъждани.

Неоснователни са доводите на касатора В. за неправилност на обжалваното решение в частта му, с която е определен размера на дължимото обезщетение за причинени неимуществени вреди. Доколкото този касационен жалбоподател оспорва единствено размера на присъденото обезщетение и иска неговото увеличаване, настоящият съдебен състав преценява като неоснователно оплакването в касационната жалба за несправедлив размер на присъденото обезщетение. В тази връзка настоящата инстанция следва да отбележи, че от установеното по делото неизпълнение не следва автоматично обезщетяване на причинените неимуществени вреди в парично изражение, възприето за дължимо от този, чиито права са нарушени, съобразно неговото лично, субективно усещане. Естеството и характерът на причиненото страдание съдът следва да прецени не само от страна на субективното възприятие и усещане на пострадалия за причинена вреда, но и с конкретните факти, от които тя произтича и най-вече обезщетението следва да е съобразено с общите схващания за справедливост, съобразени от съда при

приложението на чл. 52 от ЗЗД.

В случая изводите на съда за размера на дължимото се обезщетение съответстват на посочените критерии. Правилно са преценени конкретните, обективно съществуващи обстоятелства относими към увреждането, от което се претендират вреди, както и реалното им отражение върху състоянието на ищцата. Несъмнено е негативното въздействие върху нея на условията, при които е пребивавала в Затвора С., както и по време на престойта ѝ в Следствения арест в С.. При преценката на кумулативното въздействие на тези условия за част от исковия период, съобразено с установената по делото обща продължителност и в съответствие с изведената от закона и дължима се справедливост правилно с обжалваното решение е определена сумата, с която следва да бъдат възмездени причинените вреди. Съобразена е практиката на ЕС при определяне на такива обезщетения.

Неоснователни са доводите в касационната жалба на ГДИН, че решението е неправилно. При приложението на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в обжалваното решение е изведен обоснован и логичен извод за характера и степента на въздействието върху ищцата на условията в пенитенциарните заведения, където е изтърпявала наказание. Налице е неизпълнение на вменените на администрацията задължения за създаване на условия за изтърпяване на наказанията, с оглед недопускане неблагоприятно засягане на личността и накърняване на човешкото достойнство. Липсата на установени по делото умишлени действия и бездействия на служители на ответника не водят до неоснователност на предявения иск, при установените условия на живот, които не покриват минималните изисквания, позволяващи съхранение на човешкото достойнство. Установената от доказателствата по делото липса на минимално необходимите санитарно-хигиенни и битови условия несъмнено предпоставят унизително отношение, уронващо човешкото достойнство, както правилно е прието в обжалваното решение.

Изложеното до тук налага да се приеме, че обжалваното пред касационната инстанция решение на първоинстанционния съд като валидно, допустимо и правилно следва да бъде оставено в сила. Това от своя страна обосновава извод за неоснователност на касационните жалби, с които е сезиран съда.

С оглед неуважаване на касационните жалби, съдът не дължи произнасяне по исканията за присъждане на разноски в касационната производство.

Мотивиран от изложеното, на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо АПК, Административен съд София - град, XVII касационен състав,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 4478 от 01.07.2022г. на Административен съд – София град, първо отделение, 69 състав, постановено по адм. д. № 14113 по описа за 2019 г. на същия съд.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.